

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับศาสตราจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ซึ่งพ้นตำแหน่งก่อนวันที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. ๒๕๑๑ ใช้บังคับ จะเป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณหรือไม่

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีหนังสือ ที่ สร.๐๒๐๓/๖๐๓๒ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๕ ความว่า ในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ ๖/๒๕๑๕ ที่ประชุมได้พิจารณาปัญหาการแต่งตั้งศาสตราจารย์พิเศษจากศาสตราจารย์ประจำที่ได้ครบเกษียณอายุไปก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๖ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ใช้บังคับ เพราะตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ระบุว่า ศาสตราจารย์พิเศษนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ที่มิได้เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญของมหาวิทยาลัย และมาตรา ๓๗ ระบุว่า ศาสตราจารย์ประจำซึ่งพ้นตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิดให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณ ปัญหาจึงมีว่า ศาสตราจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งพ้นตำแหน่งไปก่อนวันที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๑ มีผลใช้บังคับ และเป็นการพ้นตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด ซึ่งเข้าข่ายเป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณ ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฉบับปัจจุบัน จะเป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณหรือไม่ สำนักนายกรัฐมนตรีเห็นว่า เรื่องนี้เป็นปัญหากฎหมาย จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาเรื่องนี้ประกอบกับฟังข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนแล้ว มีความเห็นว่า ศาสตราจารย์ผู้พ้นจากตำแหน่งเพราะเกษียณอายุในขณะที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พุทธศักราช ๒๕๑๖ ใช้บังคับอยู่มีมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเก่านั้นบัญญัติไว้ว่า สภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งเคยเป็นศาสตราจารย์มาแล้วด้วยความสามารถและชำนาญเป็นพิเศษ เป็นศาสตราจารย์อุปการคุณในวิชาที่ผู้นั้นได้มีความเชี่ยวชาญ เพื่อเป็นเกียรติยศได้ ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ใช้บังคับแล้ว มีมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้บัญญัติยกย่องให้เกียรติแก่ศาสตราจารย์ที่พ้นตำแหน่งไปให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติฉบับเก่า แม้พระราชบัญญัติฉบับใหม่จะใช้คำว่าศาสตราจารย์ประจำ ส่วนพระราชบัญญัติฉบับเก่าใช้คำว่า เคยเป็นศาสตราจารย์มาแล้ว ไม่มีคำว่า ประจำ ก็หาได้มีความมุ่งหมายที่จะกำหนดให้เป็นตำแหน่งขึ้นใหม่ซึ่งแตกต่างจากผู้ที่เคยเป็นศาสตราจารย์มาแล้วตามพระราชบัญญัติฉบับเก่าไม่ เพราะบุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หากเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญของ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เมื่อมีคุณวุฒิและสภามหาวิทยาลัยเห็นสมควรแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แล้ว ย่อมเป็นศาสตราจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อยู่ในตัว ทั้งนี้ย่อมแตกต่างกับศาสตราจารย์พิเศษ ซึ่งได้แก่ศาสตราจารย์ที่ประจำอยู่ในมหาวิทยาลัยอื่นและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เชิญมาสอนในวิชาที่ผู้นั้นมีความชำนาญหรือมีความสามารถเป็นพิเศษ กรณีเช่นนี้ ศาสตราจารย์ผู้รับเชิญย่อมเป็นศาสตราจารย์พิเศษ ซึ่งไม่จำเป็นต้องโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษอีกครั้งหนึ่ง เพราะได้โปรดเกล้าฯ เป็นศาสตราจารย์อยู่แล้ว เทียบได้ทำนองเดียวกับอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษนั่นเอง ส่วนกรณีที่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษตามมาตรา ๓๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติฉบับใหม่นั้น ต้องเป็นผู้ที่มีได้เป็นข้าราชการพลเรือนของมหาวิทยาลัย แต่ได้ทำการสอนและมีคุณวุฒิตามหลักเกณฑ์ในกฎหมาย ทั้งไม่เคยโปรดเกล้าฯ ให้เป็นศาสตราจารย์มาก่อน ซึ่งเมื่อได้โปรดเกล้าฯ ให้เป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แล้วก็ย่อมเป็นศาสตราจารย์พิเศษ เพราะมิใช่ข้าราชการประจำของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดังนั้น เมื่อคำว่า ศาสตราจารย์ประจำ ตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ไม่ใช่คำเรียกชื่อตำแหน่ง ในมาตรา ๓๕ (๑)^๒ จึงบัญญัติว่า คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีดังนี้ (๑) ศาสตราจารย์ซึ่งอาจเป็นศาสตราจารย์ประจำหรือศาสตราจารย์พิเศษ การที่มาตรา ๓๕ (๑) ใช้ถ้อยคำว่า ศาสตราจารย์ในตอนต้น โดยมีคำว่า ซึ่งอาจเป็นศาสตราจารย์ประจำหรือศาสตราจารย์พิเศษก็เป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยและเป็นคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยตามมาตรา ๓๕ เท่าเทียมกัน เมื่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทั้งฉบับเก่าและฉบับใหม่ได้ยกย่องศาสตราจารย์ที่พ้นตำแหน่งไปแล้วให้เป็นศาสตราจารย์ต่อไป แม้พระราชบัญญัติฉบับเก่าให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง แต่พระราชบัญญัติฉบับใหม่ให้เป็นไปโดยอัตโนมัติหรือเป็นโดยกฎหมายก็เป็นการยกย่องเพื่อเป็นเกียรติยศหรือเกียรติคุณซึ่งมีความมุ่งหมายอย่างเดียวกัน ฉะนั้น สำหรับผู้ที่พ้นตำแหน่งไปแล้วโดยไม่มีความผิดก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับใหม่ใช้บังคับ จึงได้รับผลตามมาตรา ๓๗^๓ แห่งพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้และเป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณด้วยเช่นเดียวกัน

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์
(นายสมภพ โหตระกิตย์)

^๑ มาตรา ๓๖ ศาสตราจารย์พิเศษนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ที่มิได้เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญของมหาวิทยาลัย

^๒ มาตรา ๓๕ คณาจารย์ในมหาวิทยาลัย มีดังนี้

(๑) ศาสตราจารย์ซึ่งอาจเป็นศาสตราจารย์ประจำหรือศาสตราจารย์พิเศษ

(๒) รองศาสตราจารย์

(๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์

(๔) อาจารย์ซึ่งอาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ

^๓ มาตรา ๓๗ ศาสตราจารย์ประจำซึ่งพ้นตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด ให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณ

เลขที่การคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖